

Tähän koulun nimi

**SUUNNITELMA TOIMINNASTA ÄKILLISISSÄ KRIISEISSÄ SEKÄ
UHKA- JA VAARATILANTEISSA**

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Koulun kriisiryhmä ja tärkeät puhelinnumerot	3
3. Tavoitteet ja ennaltaehkäisy	3
4. Kriisitilanteet	4
4.1 Onnettomuus koulussa - oppilas	4
4.2 Onnettomuus koulussa - henkilökunta	4
4.3 Kuolemantapaus - oppilas	5
4.4 Kuolemantapaus - henkilökunta	6
4.5 Läheisen kuolema - oppilas	7
4.6 Läheisen kuolema - henkilökunta	7
4.7 Itsemurhat	8
4.8 Onnettomuustilanteet koulun lähiympäristössä	8
5 Muu kriisi työyhteisössä	8
5.1 Kriisin aiheuttajat ja toimenpiteet	8
6. Koulukohtaiset tarkennukset	9

1. Johdanto

Kriisisuunnitelma toimii henkilökunnan ja vanhempien apuna koulua koskevissa onnettomuustilanteissa ja kuolemantapauksissa.

Jokainen kriisitilanne on yksilöllinen, eikä kaikkiin tilanteisiin soveltuvaa yksityiskohtaista toimintaohjetta ole mahdollista laatia. Tämä suunnitelma kuitenkin antaa yleisen toimintamallin eri tilanteisiin. Koulun henkilökunta perehdytetään suunnitelmaan.

2. Koulun kriisiryhmä ja tärkeät puhelinnumerot

Koulu täyttää tähän tietonsa.

rehtori (pj)	040-314
kuraattori	040-314
psykologi	040-314
terveydenhoitaja	040-314
erityisopettajat	040-314
turvallisuusvastaava	040-
vararehtori	040-314
esikoulun edustaja	040-314

Kriisipalvelut Hyvinkään mielenterveysseura ry (Hymise)

Viranomaisnumero	040-591 6767
Kriisipäivystys	0400-755 284
Tuusulan seurakunta	09-875 960

3. Tavoitteet ja ennaltaehkäisy

- turvallisen oppimis- ja työskentely-ympäristön luominen
- hallittu toiminta kaikissa kriisitilanteissa
- oppilaan, vanhempien ja työtovereiden tukeminen ja auttaminen kriisitilanteissa
- kriisitilanteiden jälkihoito ja haittavaikutusten ennaltaehkäisy

Osa kriisitilanteista on sellaisia, joiden syntymistä voidaan ehkäistä valistus- ja kasvatustyöllä sekä valvomalla toimintoja asianmukaisesti. Turvallisuussuunnitelmaan perehtyminen, koulussa annettava liikenne- ja terveystieteiden kasvatusta sekä ihmissuhdekasvatusta edesauttavat kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä.

4. Kriisitilanteet

4.1 Onnettomuus koulussa - oppilas

4.1.1 Välittömät toimet

- anna potilaalle ensiapu ja estä uusien vaaratilanteiden syntyminen
- hälytä tarvittaessa ambulanssi
- pyri pitämään muut oppilaat pois paikalta
- muut opettajat huolehtivat onnettomuusoppilaan opettajan luokasta, kunnes opettaja voi palata työtehtäviinsä
- kysytään tapahtumien kulku silminnäkijöiltä, mikäli tiedoista on apua hoitotoimenpiteissä tai uusien vaaratilanteiden ehkäisemisessä (muussa tapauksessa myöhemmin)
- luokanopettaja (rehtori tai terveydenhoitaja) tiedottaa oppilaan kotiin onnettomuudesta ja toimenpiteistä, joihin on ryhdytty (terveydenhoitohenkilöstö antaa tiedot potilaasta)

4.1.2 Tiedottaminen

- rehtori tiedottaa onnettomuudesta henkilökunnalle
- oppilaille tapahtuneesta tiedottaa rehtori tai luokanopettaja opettajakunnan päätöksen perusteella
 - tarvittaessa onnettomuudesta tiedotetaan yhteisesti koko koululle
 - luokassa keskustellaan onnettomuudesta (oppilaiden reaktiot ja tuntemukset)
 - oppilaille kerrotaan etukäteen sovitut tosiasiat (huhujen ja väärin tietojen leviämisen estäminen)
 - kartoitetaan mahdolliset silminnäkijätiedot
 - varmistetaan oppilaiden turvallinen kotimatka fyysisesti ja henkisesti
- rehtori tiedottaa tarvittaessa tapahtuneesta muihin koteihin
- rehtori tiedottaa tarvittaessa onnettomuudesta oppilashuoltotyöryhmälle ja sivistystoimen johtajalle
- tiedotusvälineille tiedotetaan tarvittaessa kunnan tiedotusohjeen mukaisesti

4.1.3 Jälkityö

- äkillisissä kuolemantapauksissa henkilökunnalle 1-3 vrk:n kuluessa jälkipuintitilaisuus
- asianmukaiset vahinkoilmoitukset ja mahdolliset korvaushakemukset
- koulukyytijärjestelyt
- jälkikeskustelu luokassa oppilaiden kanssa
- poissaolijan huomioiminen ja kouluun paluu
- oppilaiden mahdollisten jälkireaktioiden tarkkailu
- myöhemmin ilmenevien lisätietojen kartoittaminen
- tarvittaessa käsittely oppilashuoltoryhmässä

4.2 Onnettomuus koulussa - henkilökunta

4.2.1 Välittömät toimet

- anna potilaalle ensiapu ja estä uusien vaaratilanteiden syntyminen
- hälytä tarvittaessa ambulanssi
- pyri pitämään oppilaat pois paikalta

- kysytään tapahtumien kulku silminnäkijöiltä, mikäli tiedoista on apua hoitotoimenpiteissä tai uusien vaaratilanteiden ehkäisemisessä (muussa tapauksessa myöhemmin)
- rehtori/muu henkilökunta (rehtorin poissa ollessa) järjestää onnettomuuteen joutuneen ja auttamistoimiin osallistuvien työtehtävien hoidon
- rehtori tai terveydenhoitaja tiedottaa tarvittaessa lähiomaisille onnettomuudesta ja toimenpiteistä joihin on ryhdytty (terveydenhoitohenkilöstö antaa tiedot potilaasta)

4.2.2 Tiedottaminen

- rehtori tiedottaa onnettomuudesta henkilökunnalle
- oppilaille tapahtuneesta tiedottaa rehtori tai luokanopettaja opettajakunnan päätöksen perusteella
 - tarvittaessa onnettomuudesta tiedotetaan yhteisesti koko koululle
 - luokassa keskustellaan onnettomuudesta (oppilaiden reaktiot ja tuntemukset)
 - oppilaille kerrotaan etukäteen sovitut tosiasiat (huhujen ja väärin tietojen leviämisen estäminen)
 - kartoitetaan mahdolliset silminnäkijätiedot
 - varmistetaan oppilaiden turvallinen kotimatka fyysisesti ja henkisesti)
- rehtori tiedottaa tarvittaessa tapahtuneesta koteihin
- rehtori tiedottaa tarvittaessa onnettomuudesta oppilashuoltotyöryhmälle ja sivistystoimenjohtajalle
- tiedotusvälineille tiedotetaan tarvittaessa kunnan tiedotusohjeen mukaisesti

4.2.3 Jälkityö

- äkillisissä kuolemantapauksissa henkilökunnalle 1-3 vrk:n kuluessa jälkipuintitilaisuus
- asianmukaiset vahinkoilmoitukset ja mahdolliset korvaushakemukset
- sijaisjärjestelyt
- jälkikeskustelu luokassa oppilaiden kanssa
- poissaolijan huomioiminen ja kouluun paluu
- työntekijöiden ja oppilaiden mahdollisten jälkireaktioiden tarkkailu
- myöhemmin ilmenevien lisätietojen kartoittaminen
- tarvittaessa kriisiryhmässä käsittely

4.3 Kuolemantapaus - oppilas

4.3.1 Välittömät toimet ja tiedottaminen

- ensiksi tiedon saanut ilmoittaa rehtorille
- rehtori tiedottaa tapahtuneesta oppilaan opettajalle
- mikäli kuolemantapaus on sattunut koulussa, rehtori ja/tai terveydenhoitaja vie tiedon kotiin henkilökohtaisesti
- rehtori/oppilaan opettaja tiedustelee kodista, mitä tapahtuneesta voidaan kertoa koulussa
- rehtori tiedottaa tapahtuneesta henkilökunnalle ja päätetään mitä oppilaille ja työyhteisön ulkopuolelle kerrotaan
- oppilaille tapahtuneesta tiedottaa rehtori tai luokanopettaja opettajakunnan päätöksen perusteella
 - luokassa keskustellaan tapahtuneesta (oppilaiden reaktiot ja tuntemukset)
 - oppilaille kerrotaan etukäteen sovitut tosiasiat (huhujen ja väärin tietojen leviämisen estäminen)
 - varmistetaan oppilaiden turvallinen kotimatka fyysisesti ja henkisesti)
- muissa luokissa kerrotaan yhteisesti sovitut asiat

- suruliputukseen ja muihin näkyviin toimiin ryhdytään vasta, kun kaikki oppilaat tietävät tapahtuneesta
- tarvittaessa yhteys ammattiauttajiin (terveyskeskus, seurakunta yms.)
- kuolleen oppilaan luokkatovereiden ja ystävien kotiin tarvittaessa kirjallinen tieto

4.3.2 Muistotilaisuus ja hautajaiset

- muistotilaisuus koululla kahden, kolmen päivän sisällä (seurakunta avustaa tarvittaessa)
- mahdollisesti vanhempaintilaisuus
- hautajaisiin osallistutaan kodin toivomusten mukaisesti, adressi
- jos oppilaat osallistuvat, kirjallinen tieto ja kysely koteihin
- etukäteen valmistaudutaan hautajaisiin (käyttäytyminen, siunaustilaisuuden ohjelma, muistotilaisuus jne.)

4.3.3 Jälkityö

- luokan surutyö: apua muilta opettajilta ja ammattiauttajilta
- keskustelut luokassa, kirjallisuuden, musiikin ja muiden tunnetiloja tukevien työtapojen käyttäminen
- oppilaan muistotaulu tai -paikka luokassa (suruajan)
- haudalla käynti sopivassa yhteydessä

4.4 Kuolemantapaus - henkilökunta

4.4.1 Välittömät toimet

- rehtori on yhteydessä lähiomaisiin ja selvittää, mitä kuolintapauksesta voidaan kertoa koulussa
- rehtori tiedottaa tapahtuneesta henkilökunnalle ja sovitaan mitä luokissa ja työyhteisön ulkopuolella kerrotaan
- jos kyseessä on luokanopettaja, rehtori tai luokkaa opettava opettaja kertoo luokalle
 - luokassa keskustellaan tapahtuneesta (oppilaiden reaktiot ja tuntemukset)
 - oppilaille kerrotaan etukäteen sovitut tosiasiat (huhujen ja väärin tietojen leviämisen estäminen)
 - varmistetaan oppilaiden turvallinen kotimatka fyysisesti ja henkisesti
- suruliputus vasta, kun kaikki tietävät
- tarvittaessa ammattiauttajien apu
- viesti koteihin tarvittaessa
- eläkkeellä olevan työntekijän kohdalla menetellään tapauskohtaisesti, omaisten toiveiden mukaisesti

4.4.2 Muistotilaisuus ja hautajaiset

- muistotilaisuus koululla kahden, kolmen päivän sisällä (seurakunta avustaa tarvittaessa)
- hautajaisiin osallistutaan kodin toivomusten mukaisesti, adressi
- jos oppilaat osallistuvat, kirjallinen tieto ja kysely koteihin
- etukäteen valmistaudutaan hautajaisiin (käyttäytyminen, siunaustilaisuuden ohjelma, muistotilaisuus jne.)
- koulun mahdollinen apu hautajaisvalmisteluissa, ohjelmassa ja käytännön järjestelyissä

4.4.3 Jälkityö

- työyhteisön surutyö: työtovereiden tuki toisilleen ja ammattiauttajien apu
- keskustelut luokassa, kirjallisuuden, musiikin ja muiden tunnetiloja tukevien työtapojen käyttäminen
- opettajan kuva muistopaikalla (suruajan)
- haudalla käynti sopivassa yhteydessä

4.5 Läheisen kuolema - oppilas

4.5.1 Välittömät toimet

- jos tieto kuolemantapauksesta tulee koulupäivän aikana, menetellään kodin toiveiden mukaisesti
- oppilasta ei saa päästää kotiin yksin
- muuna aikana tietoon tulleen kuolemantapauksen kanssa menetellään myös kodin toiveiden mukaisesti
- luokassa kerrotaan kodin kanssa sovitut asiat
- oppilaan poissa ollessa käsitellään kuolemantapaus ja siihen liittyvät asiat
- neuvotaan oikea suhtautuminen läheisensä menettäneeseen oppilaaseen
- tarvittaessa surunvalittelu/kukat/käynti

4.5.2 Tiedottaminen

- luokanopettaja tiedottaa kuolemantapauksesta rehtorille ja oppilasta opettaville muille opettajille
- mahdolliset väärät tiedot ja huhut oikaistaan

4.5.3 Jälkityö

- opettajat seuraavat oppilaan reaktioita ja tukevat oppilaan palautumista normaaliin koulunkäyntiin
- tarvittaessa terveydenhoitajan tai muun ammatti-ihmisen apu
- oppilaan luokatovereita ystäviä opastetaan auttamaan ja tukemaan
- tarkkaillaan muiden oppilaiden mahdollisia reaktioita ja pelkotiloja

4.6 Läheisen kuolema - henkilökunta

4.6.1 Välittömät toimet

- kun tieto saadaan kesken koulupäivän, rehtori kertoo asiasta asianomaiselle, ellei tietoa ole välitetty hänelle suoraan
- rehtori sopii, kerrotaanko asiasta muille työntekijöille ja mitä kerrotaan
- järjestetään työntekijän tehtävien hoito ja tarvittaessa saatetaan hänet kotiin
- työtoverit tukevat ja auttavat läheisensä menettänyttä (harkinta, miten)
- surunvalittelutoimet harkitaan tilanteen mukaan
- mahdollisesti avun tarjoaminen hautajaisjärjestelyihin

4.6.2 Tiedottaminen

- rehtori tiedottaa niille, jotka työntekijän kanssa on sovittu

4.6.3 Jälkityö

- työyhteisön tuki työtoverille
- tarvittaessa ammattiauttajien apu

4.7 Itsemurhat

- itsemurhauhka tulisi aavistaa jo ennalta ja ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin

4.7.1 Oppilaan itsemurha

- kun tieto saadaan, menetellään samoin kuin oppilaan kuolemantapauksessa
- itsemurha kuolinsyynä kerrotaan vain kodin suostumuksella
- mikäli asia on "yleisesti tiedossa", kerrotaan tiedossa olevat tosiasiat ja oikaistaan väärät tiedot ja huhut

4.8 Onnettomuustilanteet koulun lähiympäristössä

Koulun ympäristössä on jatkuvasti kasvava liikenne ja lisäksi Tuusulanjärven tuomat vaaratilanteet varsinkin keväisin ja syksyisin.

- keskustellaan oppilaiden kanssa sopivissa yhteyksissä onnettomuuksien mahdollisuudesta
- mikäli kouluaikana koulun läheisyydessä tapahtuu vakava onnettomuus (esim. liikenneonnettomuus), oppilaille tiedotetaan tilanteesta ja opastetaan heidät koulun jälkeen kotiin onnettomuuspaikka välttämättä
- tiedotetaan oppilaille mahdollisista poikkeusjärjestelyissä kulun tms. osalta
- tarvittaessa onnettomuuden käsittely luokissa ja mahdollisten pelkotilojen käsittely

5 Muu kriisi työyhteisössä

5.1 Kriisin aiheuttajat ja toimenpiteet

Asioihin tulee puuttua välittömästi niiden ilmettyä.

- asioihin tulee suhtautua aina vakavasti sekä hienovaraisesti
- luottamuksellisuus erittäin tärkeää
- kysymys usein yhdestä ihmisestä mutta useasta osallisesta joihin asia vaikuttaa

Kriisin aiheuttajia voivat olla mm.

- Alkoholi, lääkkeet, huumeet
- Mielenterveysongelmat
- Henkilökemia
- Työpaikkakiusaaminen
- Työtehtävien laiminlyönti
- Kodin – ja koulun välisen yhteistyön ongelmat
- Muut työyhteisöön liittyvät ongelmat

Toimenpiteitä

- asiaan tarttuminen ajoissa
- epäilyksestä ilmoitus esimiehelle
- keskustelu asianosaisen/ asianosaisten kanssa
- jos tarvetta, esimies tekee esityksen asian korjaamiseksi tai auttaa hoitoon ohjaamisessa
- asianosaisen sitoutuminen
- ammattiauttajien hyödyntäminen
- jälkiseurannan suunnittelu ja sen toteuttaminen
- tuki esimieheltä sekä työyhteisöltä erittäin tärkeää

6. Koulukohtaiset tarkennukset

Tähän kirjataan mahdollisia koulukohtaisia tarkennuksia. Mikäli sellaisia ei ole, niin kohta poistetaan.